

LEADERBUSSEN

Sydöstra Skåne

10 maj 2019



Lokalt ledd utveckling

LEADER
SYDÖSTRA SKÅNE



Medfinansieras av
Europeiska unionen

En resa i projektverkligheten

Plankton, nötodling och kompetensförsörjning. Innovation, hästar och solel. Vad är nu detta? Det är Leader, såklart.

TEXT & FOTO: JOHANNA GRUNDSTRÖM & JULIA FALKMAN

Den 10 maj 2019 gavs allmänheten en möjlighet att följa med på den så kallade Leaderbussen i Sydöstra Skåne, en rundresa till olika projekt och insatser som finansierats med EU-stöd från leaderprogrammet. Vid fem stopp och under färden fick deltagarna bekanta sig djupare med ett tiotal projekt. Detta lockade ett fyrtiotal personer. Med på bussresan fanns beslutsfattare, tjänstepersoner, projektdeltagare och en intresserad allmänhet.

- Att resa med buss, som ju är ett trevligt sätt att färdas på, ger möjlighet till möten och intressanta samtal mellan deltagarna, säger Julia Falkman, kommunikatör på Leader sydöstra Skåne. Syftet med resan var att visa upp och berätta om LEADER Sydöstra Skånes projekt och dess resultat.



Passagerarna bjöds på kaffe och frukostfralla innan de räknades in och fick stiga på bussen i Ystad.



Två deltagare passade på att posera. Gissa vilket projekt som hade denna aktivitet?

Bussresan möjliggjorde en rutt med stopp på de ställen som projektgrupperna själva föredrog att möta sin publik på, vilket gav deltagarna en större förståelse för projektets syfte och mål. Människor från offentlig, privat och ideell sektor fick också tillsammans uppleva vad trepartnerskapet, ett av leadermetodens främsta kännetecken, faktiskt kan åstadkomma i verkligheten.

Leader är ett projektstöd med finansiering från fyra europeiska struktur- och investeringsfonder. Framförallt är Leader medborgarens medel att genomföra lokala initiativ. Idéerna som blir projekt kommer underifrån och baseras på faktiska behov som finns i geografiskt avgränsade områden. Detta märktes tydligt redan på programmets första punkt i Ystads hamn, när marinpedagogisk verksamhet presenterar sitt projekt:

- Det är såhär vår kommun ser ut, säger Caroline Persson från Marietorps naturskola och visar ett utsnitt från en karta på powerpointpresentationen. Vi har lite land och väldigt mycket hav. Därför är det också viktigt att lära oss så mycket vi kan om havet.

Projektstödet för den marinpedagogiska verksamheten har gått till diverse material som underlättar för barn och vuxna att upptäcka mer om havet med alla sinnen: vadarstövlar, luppar och rullstolsmattor bland annat.



Valentina Zülsdorff gav exempel på aktiviteter som genomförs i projektet Österlens sköna vattendrag.

När resan går vidare från Ystad mot Valleröds gård, strax utanför Blentarp, lättar morgondimman och våren visar upp sig med mjukt solsken över fälten. Lia Sandberg från Europa Direkt Sydsåne nyttjar tiden vi förflyttar oss till att berätta om sin verksamhet och hur de arbetar för att öka valdeltagandet, framförallt hos yngre, i det stundande EU-valet.

- De unga är ju Europas framtid, säger Lia Sandberg, och tipsar om en rad aktiviteter som äger rum fram till EU-valet.



Leonora Lavröd och Caroline Persson hälsade alla välkomna till Marinpedagogisk verksamhets lokal Havet.

Valentina Zülsdorff från projektet Österlens sköna vattendrag, som också är närvarande, bygger vidare resonemanget om de platsgivna resurserna.

- Land och hav hänger ihop. Vi måste ta hand om det vatten vi har. Vatten känner heller inga gränser och just därför har det underlättat att arbeta i leaderprojektform.



Leaderkontorets verksamhetsledare Kristin Persson berättade om Leader och leadermetoden.

Berättelsen om Valleröds gård omfattar det engelska paret Charlie Hope-Lang och Emily Corcoran som förälskat sig i gården, köpt den och nu arbetar för att kombinera befintliga resurser på ett hållbart sätt, med upcycling, cirkulär ekonomi utöver airbnb och bed and box. För på gården finns islandshästar och en tradition av tävlingar och andra hästevents. Därför har paret valt att engagera sig i projektet Destination Häst som syftar till hållbart hästföretagande.



Deltagarna fick gå upp och hälsa på några av hästarna på Valleröds gård.

Efter att deltagarna knatat uppför en kulle och skådat ut över slående vackra naturvyer är det dags att sätta sig på bussen en liten stund för transport mot nästa stopp. Den här gången är det solel som diskuteras. Per-Uno Alm från projektet Solelkluster Sydöstra Skåne förmedlar kunskaper genom ett quiz. Att skaffa solel är inte så svårt som många tror, förmedlar Per-Uno Alm. Som gräddde på toppen av temat kör vi förbi Sjöbos nya sol-elspark som håller på att byggas, vilket många på bussen ger uttryck vara ett spännande initiativ.

Lagom till lunchen bjuds det både mat och äventyr på Äventyrscampen i Sövde. Flera deltagare provcyklar den leaderfinansierade mountainbikebanan.



Charlie Hope-Lang, Emily Corcoran och Lena Ytterberg på Valleröds gård.

- Många i hästbranschen ser sig inte som företagare, och arbetar därför inte så effektivt som man kanske skulle kunna göra, förklarar Lena Ytterberg näringslivsutvecklare i Sjöbo kommun. Hästverksamheter pågår ju dessutom året runt och är en stor möjlighet att öka besökande även på tider utanför sommarsäsong.



René Egeriis vid mountainbikeleden och de lånecyklar som vi fick lov att testa att cykla på under lunchen.

- Mountainbike är jättestort i andra delar av världen, exempelvis England, berättar René Egeriis, som driver Äventyrscampen. Det är en sport som är växande i Sverige och då behöver vi ha infrastruktur för det.

Fåglarna har kvittrat och solen har värmt gott så det är med visst motstånd som passagerarna åter kliver på bussen, även om en nyfikenhet finns för kommande aktiviteter.



Lia Sandgren provsmakade kryddväxter när Helena Kurki berättade om det stöd Innovationscenter för landsbygden kan erbjuda lokala entreprenörer och innovatörer.



Jacob Gustafsson som driver projektet Future Experience Hub fick frågor om vad digital turism är för något...



Ingmarie Jacobsen, Kristin Persson och Sadija Kelmendi testade lederna och andra njöt av en chiligräsa i solen.

Under den lite längre sträckan på bussfärden mellan Sövde och Lilla Skräddaröd börjar bussen plötsligt dofta kryddor. Helena Kurki från Innovationscenter för landsbygden har plockat upp påsar med oregano, basilika och koriander som odlats i en satsning som projektet Innovationscenter för landsbygden har stöttat.

- Vad tänker ni på när ni hör ordet landsbygd? Det finns tusen olika bilder som dyker upp hos människor. För oss är landsbygden innovation och vi arbetar, i stor samverkan med andra, för att stötta innovativa satsningar. Exempelvis då den här vertikalodlingen med kryddgrönt.

Innovationscenter för landsbygden är inte den enda satsningen i området för att stötta företagande. FXH – Future Experience Hub håller till i Ystad och ser sig som ett komplement till MINK i Malmö.

- Varför ska människor i sydöstra Skåne behöva åka till Malmö för att utveckla sina företagsidéer? Frågar sig Jacob Gustafsson, en av två initiativtagare till projekt FXH.

Till deltagarnas glädje är vädret fortfarande högst njutbart när det är dags att besöka den testodling av nötter som permakulturvurmarens Jona Elfdahl har skapat ett leaderprojekt kring. På olika platser på gården finns valnötsträd, mandelträd och kastanjer som om ett antal år ska börja ge avkastning.

- Det är ett sätt att försörja mig när jag blir pensionär och då kommer odlingen att vara förhållandevis självgående.

Permakulturdessign innebär att utgå från platsens förutsättningar och försöka sluta så många kretslopp som möjligt. Detta visar Jona hur han gör genom att låta olika arter dra nytta av varandra, var vilka växter planteras i förhållande till varandra, till ljus och till vattenavrinning.



Jona Elfdahl gav deltagarna en snabbkurs i permakultur och de fick se gårdens egengjorda reningsdamm.



I Skillinge fick resenärerna fika och lyssnade på deltagare från projektet Från SFI till arbete som berättade hur de fått jobb tack vare projektet.

Skillinge Missionshus blir sista stopp. Där bedrivs SFI-undervisning några gånger i veckan. Det är också här projektet Från SFI till arbete tar avstamp, då språkundervisningens elevers kompetenser matchas mot arbetsgivare på Österlen.

- Hur fick du ditt första arbete? Det är ofta genom en släkting eller ditt nätverk, eller hur? Vi tillhandahåller ett nätverk till nyanlända, som av förklarliga skäl inte har så stora nätverk i sitt nya land, säger Kalle Spetz från Talenterna. Vissa branscher i sydöstra Skåne klarar sig inte utan den arbetskraft de nyanlända fört med sig.

En specifik bransch som finns i Simrishamn är det småskaliga fisket.

- Svenskt fiske är där svenskt lantbruk var för 40 år sedan i tänket, säger Ann-Marie Camper från projektet Färsk Fisk – från hav till bord. Vi har den här fina råvaran nära oss, men det är jättesvårt att få tag på färsk fisk även i kustsamhället. Det vill vi ändra på.

I projektet kombineras Marint Centrums kunskap om fiske och fisk med Livsmedelsakademiens kunskaper kring livsmedelsförsörjning.

- Vi jobbar för att få fiskarna att tänka "marknad" och ta betalt för den råvara han tar i land. Att skapa bryggor i livsmedelsleden.

När det är dags att lämna Skillinge och åter fara mot Ystad återstår en sista projektpresentation. Det är Erik Rosenblad från projektet Samverkan mot invasiva arter som greppar mikrofonen under resan.

- Invasiva arter känner inga gränser, de rör sig obehindrat och utgör ett hot mot vårt ekosystem. Därför har det varit bra att samverka kring projektet, inte bara mellan kommunerna utan också med civilsamhället. Det är ett kollektivt ansvar att försöka få bort de här arterna. Det finns ungefär 5000 främmande arter i Sverige. Alla är inte problematiska. Potatis, till exempel, har vi haft stor nytta av. Ungefär 500 arter räknas som invasiva.

Trots att det är sen eftermiddag och bara några minuter kvar av det intensiva programmet möter deltagarna upp med många frågor. Hur hanterar man bäst parkslide? Vems ansvar är vägrenarna?

Det är en nöjd grupp som för sista gången stiger ur bussen.

- Man har så mycket intressant runt omkring sig. Det är nästan så att man skäms för att man inte sett detta tidigare. Ja, det var trevligt det här, säger en nöjd deltagare på leaderbussen.



På slutet av bussresan berättade Erik Rosenblad om vad invasiva arter kan ställa till med. Trots detta bekymmersamma ämne satt reseledaren Julia Falkman längst fram och kände sig ytterst nöjd med dagen.

Läs mer om LEADER Sydöstra Skånes projekt på vår webbplats: www.leaderydostaskane.se



Kvarvarande bussresenärer, reseledare och busschaufför var både nöjda och glada när de ankom Ystad på fredagseftermiddagen.

Buss, buss!



Sagt om leaderbussen

Leader har verkligen en stor variation bland sina pågående projekt.

Tänk så mycket spännande saker Leader kan hjälpa till med på landsbygden!

*Jag har lärt mig så mycket mer om min nya hembygd
och nu vet jag hur mycket verksamhet som pågår därute.*

*Jag lärde mig mycket om invasiva arter och
blev påmind om hur mycket jag gillar islandshästar.*

Att på en dag få så mycket insikt var helt fantastiskt!

*This was an absolutely wonderful day where I visited several unique places and
met dedicated people. Above all expectations. The whole day was super, all the
projects illustrate that there is a lot going on in the area and there are many
talented people who are working to realise their passion.*

*Det är så viktigt att stötta innovation och utveckling av landsbygden,
det ger verkligen resultat. Det är också viktigt att uppmärksamma driftiga
människor som bidrar till att landsbygden lever.*

Jag lärde mig mycket om EU. Toppen!

*LEADER Sydöstra Skåne stödjer projektidéer med
finansiering från EU och medverkande kommuner.*

*Europa Direkt Sydskåne är ett av EU:s lokala
informationskontor.*

www.leadersydostraskane.se

www.europadirektskydskane.se



Lokalt ledd utveckling

LEADER

SYDÖSTRA SKÅNE



Medfinansieras av
Europeiska unionen